

Panu Se vanha venevalkama

Kuvassa on Oulun vanha Ruiskuhuoneenrannan venevalkama, tuttu kaikille ikäisilleni ja vähän nuoremmillekin oululaisille merellä liikkujille. En tiedä, kuinka vanha olin, kun minut ensimmäisen kerran soudettiin siitä ulos, nokka kohti Rommakkoa, määränpäänä Varjakka, mutta sen verran pieni olin, että pyysin kuulemma jo Vänmannin kierrettyämme voitaleipää.

Siinä altaassa ehdin sitten pitää isältä perimääni permoottorivenettä 6-hevosvoimaisine Lockwodeineen, niin, kauankohan ehdinkään... Tätä tupesin laskemaan, kun kuulin, että Oulun keskustan pienoismalli nyt todellakin on suunnitteilla ja että se halutaan ajoittaa vuoteen 1938. Heräsi kysymys, milloin venevalkama täytettiin.

Sain innokkaalta Oulun kuvien kerääjältä Ali Byströmiltä kuvan, joka on otettu Ruiskuhuoneen edestä (paikalla nyt Hailuoto!) venevalkaman yli. Sen marginaaliin on kirjoitettu: "Kts Liiton uutinen 23.3.1938." Minä katsomaan. Liiton etusivulta löytyi kol-

men palstan juttu. Päällimmäisenä on piirros, jonka julkaisen tässä. Sen alla on otsikoita monta riviä, näin: Oulu saa ajanmukaisen kauppatorin. / Se päällytetään asfaltilla ja varustetaan pesua varten vesiposteilla. / Myyntikojut kaikki yhdenmukaistetaan. / Torin rakennustyöt aloitetaan piakkoin. / Uuden venesataman saamiseksi suoritetaan laiturirakennustöitä.

— Entistä venevalkamaa ryhdytään täyttämään. Siinä se oli: ... ryhdytään täyttä-

mään. Siis 1938! Kummallista, kun en muista mitään, mutta juuri sinä kesänä keskityin juoksemiseen ja opiskeluun. Ja olisikohan venekin ollut vuokralla Kaima-Eskolla! Soitin rakennusmestari Kalevi Kaarelalle, oululaispaattien historian erikoistuntijalle. Sitten Kalevi soitti minulle. Hän oli soittanut satamarakennusmestari Kalle Piipolle, jolle sitten tiet. minäkin soittamaan. Johan selvisi!

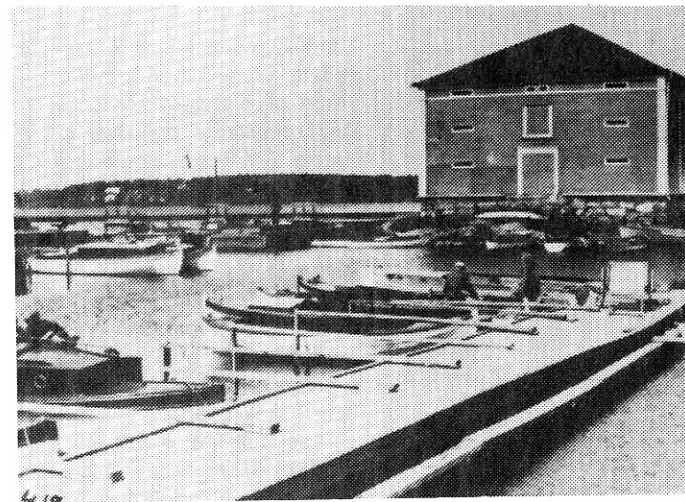
Piippo, 85, muisti, että kun Oulu-yhtiö oli aloittanut Nuottasaassa, ryhdyttiin ruoppaamaan vanhaa laivaväylää, joka kulki (vaikka eihän väylä mihinkään kulkenut!) ensin Oritkarin editse ja kääntyi sitten merkiksi pannun porttireimarin kohdalta kohti Varjakkaa. Muistattehan? Sampo ruoppasi ja kauhoi mutaa proomuihin. Ne proomut hinat-

tiin kaupunkiin ja kauhoittiin venevalkamaan, jonka ajoaukko oli suljettu. Kaupunki oli sitä varten hankkinut kalliin elevaattorin, jonka työmiehet ristivät Muta-Maijaksi. Se tyhjensi proomut altaaseen.

Piippo muistaa, että tämä täyttäminen aloitettiin varsinaisesti vasta syysynkorvalla. Siksikään en siis sitä muista. Sitä ennen siis jo valmistui uusi Ruokatavaratori sille paikalle, missä se vieläkin kesäisin on, jos itse tori on talvellakin. Vanhalle Kauppatorille nyky. Autorannan paikalla oli 1937 valmistunut linja-autoasema.

Liiton julkaisema piirustus on kiinnostava. Sen mukaan Vänmanninsaarta piti jo silloin muotoiltaman, mutta ei suinkaan teatteria, vaan veneitä varten. Saaresta piti rakennettaman möljä kohti Kiikeliä ja Kiikelistä möljä kohti Vänmannia. Niiden väliin piti jätettämän 20 m:n ajo-aukko, ja niin nämä saaret, uudet möljät, Vänmannin uusi laiturijärjestelmä olisivat sulkeutuneet sisäänsä uuden avaran venevalkaman. Sitä oli varmaan tarkoitus sitten myös ruopata.

Piirros on kopio Liitosta 23.3.1938, vain hieman terävöitetty ja varustettu muutamilla nimillä.

Kuva valkamaista, jossa taustalla Norderlagi, on julkaistu mm. P.W. Snellmanin Oulun Kauppareunan historiassa.

Uuteen venevalkamaan liitettiin töihin ei koskana päästy, taisi tulla talvisota väliin. Tästä piirroksesta jo puuttuvat sekä vanha Pakkahuone että Bergbomin-Montinin makasiini, se mansardikattoinen. Teknillinen apul.kaupunginjohtaja E. Alpo Autio ei antanut niille mitään arvoa. Jo silloisessa Liiton haastattelussa hän sanoi, että Pakkahuone joudutaan poistamaan... Aution aikana se sitten ehti tapahtuakin, mutta silloin oltiin jo vuoden 1950 syyskuussa...

